

Het Woord van de Gerechtigheid

Nummer 195, mei, juni 2025

“Want ieder die nog van melk leeft, is onervaren in het woord van de gerechtigheid (St. vert.): hij is nog een kind” (Hebr. 5:13). Het “woord van de gerechtigheid” staat in contrast tot “de eerste beginselen van de uitspraken van God” (Hebr. 5:12). Het “woord van de gerechtigheid” duidt daarom op diepere waarheden waarin God handelt op basis van Zijn gerechtigheid met ons.

Het Woord van de Gerechtigheid wil een bijdrage leveren om christenen vertrouwd te maken met de “vaste spijs” (Hebr. 5:14) van het woord van God om geestelijke volwassenheid mogelijk te maken. Bijbelse waarheden die nauwelijks worden onderwezen en van cruciaal belang zijn om “het einddoel van het geloof” (1 Petr. 1:9) te bereiken, zullen in het bijzonder onderwerp van aandacht zijn.

Het Woord van de Gerechtigheid wordt geredigeerd door Roel Velema
e-mail: roel@velemaweb.nl
weblog: <http://velemaweb.nl>

Alle Schriftgedeelten zijn uit de Herziene Statenvertaling (HSV), tenzij anders vermeld.

De gelijkenis van de vijgenboom

“En Hij sprak deze gelijkenis: Iemand had een vijgenboom, die in zijn wijngaard geplant was. En hij kwam om daaraan vrucht te zoeken, maar vond die niet. Toen zei hij tegen de wijngaardenier: Zie, ik kom nu al drie jaar vrucht zoeken aan deze vijgenboom en vind die niet. Hak hem om. Waarom beslaat hij de aarde nutteloos? En hij antwoordde en zei tegen hem: Heer, laat hem ook nog dit jaar staan, totdat ik om hem heen gegraven en hem bemest heb. Wellicht dat hij dan vrucht draagt. Maar zo niet, dan moet u hem alsnog omhakken” (Lukas 13:6-9).

De gelijkenis van de vijgenboom in Lukas 13, waar de boom nog een jaar de kans had vrucht te dragen, komt maar één keer in de evangeliën voor. Dit zegt echter niets over het grote belang van deze gelijkenis. In deze studie zullen we zien dat het zelfs een sleutel vormt om het boek Handelingen te begrijpen.

Later sprak Jezus nog een andere gelijkenis over de vijgenboom, *maar nu in een ander verband*, namelijk met Mattheüs 21:43.

“’s Morgens vroeg, toen Hij terugkeerde naar de stad, kreeg Hij honger. En toen Hij een vijgenboom langs de weg zag, ging Hij ernaartoe en vond er niets aan dan alleen bladeren. Hij zei tegen hem: Laat er aan u geen vrucht meer groeien in eeuwigheid! En de vijgenboom verdorde onmiddellijk” (Matt. 21:18,19).

“Daarom zeg Ik u dat het Koninkrijk van God [‘het Koninkrijk van de hemelen’] van u weggenomen zal worden en aan een volk gegeven dat de vruchten ervan voortbrengt” (Matt. 21:43).

Dit volk kan alleen de gemeente van Jezus Christus zijn, zoals we lezen in Handelingen 28:28: *“Laat het u dan bekend zijn dat de zaligheid van God aan de heidenen gezonden is, en die zullen luisteren.”*

En nog later zei Hij, *weer in een andere context*, in Zijn rede over de laatste dingen, ‘de profetie op de Olijfberg’:

“Leer van de vijgenboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak al zacht wordt en de bladeren uitspruiten, dan weet u dat de zomer nabij is” (Matt. 24:32).

In al deze Schriftgedeelten gaat het over het wel of niet vrucht dragen van de vijgenboom, maar alleen Lukas 13:6-9 heeft te maken met een hernieuwd aanbod van het koninkrijk van de hemelen. De andere evangeliën hebben daarin geen parallelgedeelte.

Israël stelt de vijgenboom voor (Joël 1:6-12; Hosea 9:10). Jezus gebruikte de vijgenboom als illustratie om de vruchteloosheid van het volk aan te tonen en waartoe dat zou leiden.

De vijgenboom had alleen bladeren en dat doet ons denken aan Genesis 3:7:

“Toen werden de ogen van beiden geopend en zij merkten dat zij naakt waren. Zij vlochten vijgenbladeren samen en maakten voor zichzelf schorten.”

De zonde had de zegen van Adam en Eva weggenomen. Zo verging het Israël ook in de dagen dat de Zoon van God op aarde was. Daarom zei Hij in Matthéus 21:

“Laat er aan u geen vrucht meer groeien in eeuwigheid!”

Het Griekse woord voor “eeuwigheid” in dit vers is “aioon” . Daarnaast kan “aioon” ook “langdurig tijdperk” betekenen. Het woord komt meer dan 120 keer voor in het Nieuwe Testament. Het woord heeft niet, zoals in het Nederlands, de betekenis van een periode van honderd jaar. Het bijvoeglijk naamwoord is “aionios” dat “eeuwig” of “lang tijdperk durend” betekent. De gelijkenis van de vijgenboom heeft daarom betrekking op het vrucht dragen van Israël met het oog op het komende Messiaanse tijdperk. Dit vrucht dragen heeft betrekking op het koninkrijk van de hemelen, dat is de heerschappij van de hemel over de aarde. Het komende Messiaanse koninkrijk kent deze sferen, een hemels en een aardse sfeer. Deze twee sferen hebben hun basis in Gods verbond met Abraham.

Het aardse wordt bepaald door het hemelse; zij kunnen niet losgezien worden van elkaar. Nebukadnezar ondervond dit aan de lijve toen hem te kennen werd gegeven dat zijn koningschap alleen bestendig zou worden wanneer hij erkende dat “de hemel de heerschappij heeft” (Dan. 4:26,34). We zien het ook in Openbaring 5 waar in de hemel de zeven zegels worden verbroken en zich manifesteren op de aarde (en deels in de hemelen).

Het is van groot belang het onderscheid te zien tussen de hemelse en aardse sfeer van het komende koninkrijk. Israël is een “*eerstgeboren zoon*” (Ex. 4:22,23), en komt in aanmerking voor het eerstgeboorterecht (Deut. 21:15-17). Dit recht kent een dubbel deel van de erfenis toe aan de

eerstgeborene (Deut. 21:17). Dit extra deel is echter vervreemdbaar, zoals Ruben als eerstgeborene, het extra deel verloor door zonde. Het enkelvoudige deel van de erfenis, zoals iedere zoon het ontving, is echter onvervreemdbaar, dat wil zeggen niet over te dragen aan een ander.

Israël, als eerstgeboren zoon, had het recht op hemelse en aardse beloften (vgl. Gen. 22:17). Het hemelse deel is echter weggenomen (Matt. 21:43), zodat alleen het aardse deel overblijft. De theologie die leert dat er geen toekomst is voor Israël, komt daarom voort uit het gebrek aan inzicht in het onderscheid tussen het hemelse en aardse deel van het komende koninkrijk.

Het aanbod van het koninkrijk van de hemelen aan de gemeente of kerk van Christus, is ook een aanbod aan een eerstgeboren zoon (Hebr. 12:23). Het is een aanbod van een hemelse heerschappij, een heerschappij vanuit de hemelen over de aarde (Dan. 4:26b). Evenals aan Israël, is deze hemelse heerschappij voor de gemeente van Christus vervreemdbaar, dat wil zeggen dat de gemeente kan deze heerschappij verliezen.

God biedt de mens twee zaken aan:

- 1e) "eeuwig heil" dat we niet kunnen verliezen (Ef. 2:8,9), is onvoorwaardelijk, en
- 2e) "*de prijs van de roeping van God*" (Fil. 3:12), die voorwaardelijk is (vgl. 1 Kor. 9:27).

Het centrale thema van de evangeliën heeft te maken met het aanbod van het koninkrijk van de hemelen aan Israël. Israël verwierp haar Koning en Zijn koninkrijk. Dit resulteerde in de kruisiging. De Here zocht aanvaarding van dat aanbod en vond die niet. Was dat het einde van het verhaal? Nee, want Hij vervolgde in de gelijkenis: "*.. laat hem ... nog ... staan, totdat ik om hem heen gegraven en hem bemest heb. Wellicht dat hij dan vrucht draagt. Maar zo niet, dan moet u hem alsnog omhakken.*"

Zo werd het aanbod van het koninkrijk van de hemelen een *hernieuwd* aanbod van het koninkrijk van de hemelen. Dit omspande de tijd van het boek Handelingen. Maar ook dit hernieuwd aanbod werd niet aanvaard en resulteerde in het tijdelijk terzijde stellen van Israël. Nadat God zijn werk met de gemeente van Jezus Christus heeft afgerond, zal Israël als natie worden hersteld voor wat haar aardse roeping betreft:

"Simeon heeft verteld hoe God voorheen naar de heidenen omgezien heeft om voor Zijn Naam uit hen een volk aan te nemen [de Gemeente]. En hiermee stemmen de woorden van de profeten overeen, zoals geschreven staat:

*'Hierna zal Ik terugkeren en **de vervallen hut van David [Israël]** weer opbouwen, en wat daarvan is afgebroken, weer opbouwen en Ik zal hem weer oprichten, opdat de mensen die overgebleven zijn, de Heere zouden zoeken, en alle heidenen over wie Mijn Naam uitgeroepen is, spreekt de Heere, Die dit alles doet'*" (Hand. 15:14-17; Amos 9:11-12).

Wat momenteel in het Midden-Oosten gebeurt, is het klaarzetten van het toneel om de vervallen tent van David te herstellen. Hierover lezen we in het boek Openbaring dat een climax vormt van dit alles aan het einde van deze bedeling. Christus zal dan in heerlijkheid terugkomen en de heidense wereldmachten teniet doen. Dan zal de Here regeren vanuit beide sferen, de hemelse en aardse sfeer.

Tekenen en wonderen

Tekenen en wonderen zijn met name in beeld als Israël en het koninkrijk in beeld is, zowel wat het aanbod als het hernieuwde aanbod van het koninkrijk aan Israël.

Het hernieuwde aanbod van het koninkrijk van de hemelen aan Israël maakt het boek Handelingen uniek en ging, zoals ook in de evangeliën, gepaard met tekenen en wonderen.

In het boek Handelingen zijn dat er minstens dertig en vele anderen die niet vermeld worden, zoals in Johannes 20:30 is vermeld.

Pimplemi en Pleroo (plethoo)

Het is interessant om naar deze twee Griekse werkwoorden te kijken wanneer het gaat om de vervulling met de Heilige Geest en het aanbod van het koninkrijk van de hemelen aan Israël:

1. Pleroo

Het eerste werkwoord, pleroo, komen we tegen in Handelingen 2:4:

*“En zij werden allen **vervuld** met de Heilige Geest en begonnen te spreken in andere talen, zoals de Geest hun gaf uit te spreken.”*

Pleroo duidt in ruimtelijke zin op “vol maken”, bijvoorbeeld het vullen van een spons met zure wijn (Matt. 27:48; Joh. 19:29), of het “vol worden” van de bruiloftszaal (Matt. 22:10). Verder gebruikt Lukas het werkwoord vaak in zijn evangelie en het boek Handelingen. Pleroo komt door heel het Nieuwe Testament voor, het meest in de vier evangeliën, Handelingen en de brieven van Paulus.

2. Plethoo (ook wel pimplemi)

Pleroo in Handelingen 2:4 is niet hetzelfde werkwoord voor “vullen” als in Efeziërs 5:18, waar christenen wordt geboden vervuld te zijn met de Heilige Geest (voor christenen vandaag). In Efeziërs 5:18 wordt *pleroo* gebruikt.

Pleroo en pimplemi betekenen beiden "vullen". Er is echter verschil in de manier waarop de woorden worden gebruikt, gezien in het beoogde doel. Pimplemi verwijst naar individuen die vervuld worden met de Geest met het oog op een doel of een conclusie. Zo zegt Markus 1:15 dat *“de tijd is **vervuld** en het koninkrijk van God is nabijgekomen.”*

Uit het gebruik van deze twee werkwoorden kunnen we veel leren. Pleroo in Handelingen 2:4 duidt op een korte tijd dat het koninkrijk van de hemelen opnieuw wordt aangeboden aan Israël. In Handelingen 2 is daarom met name Israël in beeld, niet de Gemeente van Jezus Christus. De Gemeente ontstond weliswaar op de Pinksterdag als lichaam van Christus met een hemelse roeping, maar door het hernieuwde aanbod werd het koninkrijk van de hemelen ook uitgebreid aan Israël.

Nu terug naar Handelingen 2:2-4:

*“En plotseling kwam er uit de hemel een geluid als van een geweldige windvlaag en dat **vervulde** [pleroo] heel het huis waar zij zaten. En aan hen werden tongen als van vuur gezien, die zich verdeelden, en het zat op ieder van hen. En zij werden allen **vervuld** [plethoo] met de Heilige Geest en begonnen te spreken in andere talen, zoals de Geest hun gaf uit te spreken” (Hand. 2:2-4).*

Waarom gebruikt Lukas in dit gedeelte zowel pleroo als plethoo? Plethoo wordt hier gebruikt voor het vervullen in verband met de profetie van Joël, terwijl pleroo een werk beschrijft los van de profetie van Joël.

In Handelingen 2 zien we daarom twee zaken:

1. Het begin van de Gemeente van Christus
2. Een begin van de vervulling van de profetie van Joël

Wanneer geheel de profetie van Joël zou zijn vervuld, zou dit in lijn zijn met de profetische vervulling van de zeven feesten in Leviticus 23. Dan zou Israël zich bekeerd hebben op nationale basis, de zonden hebben weggedaan, de Oudtestamentische gelovigen zijn opgestaan. De Geest zou dan ten volle zijn uitgestort over Israël en de Messias zijn teruggekomen.

De 120 gelovigen (Hand. 1:13) werden vervuld met de Heilige Geest (Hand. 2:4) om de boodschap van het koninkrijk te verkondigen aan de Joden. De boodschap was immers, “*eerst aan de Jood dan aan de Griek*”. Daarmee ontstond de vraag:

“*Wat moeten wij doen, mannen broeders?*” (Hand. 2:37).

Het antwoord was bekering en doop op nationale basis. Israël zou dan de gave van de Geest hebben ontvangen, Het is duidelijk dat deze gave dan heeft te maken met de profetie van Joël en een vervulling [plethoo!!!] met de Heilige Geest. Israël zou dan vervuld worden met de Geest, in andere talen spreken om zo het evangelie in heel de wereld te verkondigen (Joël 2:27-32; Hand. 3:19-21; 7:51-56).

Het hernieuwde aanbod verworpen

Stefanus geeft als een mijlpaal de verwerping van de hernieuwd aanbod aan als hij zegt:

“Hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, u verzet u altijd tegen de Heilige Geest; zoals uw vaders deden, zo doet u ook. Wie van de profeten hebben uw vaders niet vervolgd? Zelfs hebben zij hen gedood die de komst van de Rechtvaardige aankondigden, van Wie u nu verraders en moordenaars geworden bent. U, die de wet ontvangen hebt door de dienst van engelen, hebt die niet in acht genomen!

Toen zij dit hoorden, barstten hun harten van woede en knarsten zij hun tanden tegen hem. Maar hij, vol van de Heilige Geest, hield zijn ogen naar de hemel gericht en zag de heerlijkheid van God, en Jezus, staande aan de rechterhand van God. En hij zei: Zie, ik zie de hemelen geopend en de Zoon des mensen, staande aan de rechterhand van God. Maar zij riepen met luide stem, stopten hun oren dicht en stormden eensgezind op hem af. En zij wierpen hem de stad uit en stenigden hem, en de getuigen legden hun kleren af aan de voeten van een jongeman, die Saulus heette” (Hand. 7:51-58).

Het is opmerkelijk dat na deze climax Saulus in beeld komt. Saulus, als de latere Paulus, zou een uitverkoren werktuig zijn om het evangelie aan de heidenen te verkondigen.

Hoewel het aanbod aan Israël nog bleef bestaan tot het einde van het boek Handelingen, was daarmee Gods weg met Gemeente vastgelegd. Israël zou tijdelijk terzijde worden gesteld. Hierbij komen we bij Matthéüs 21:43:

“Daarom zeg Ik u dat het Koninkrijk van God [van de hemelen] van u weggenomen zal worden en aan een volk gegeven dat de vruchten ervan voortbrengt” (Matt. 21:43).

In dit vers had Jezus al geprofeteerd dat het koninkrijk van de hemelen van Israël zou worden weggenomen en gegeven worden aan de Gemeente van Christus dat de vruchten daarvan zou opbrengen. De Gemeente vervangt Israël niet als geheel, God is bezig de Gemeente klaar te maken voor haar hemelse roeping en Israël voor haar aards roeping.

Israël was als eerstgeboren zoon, de ontvanger van hemelse en aardse beloften. Het aardse deel was het onvervreembare deel, terwijl het hemelse deel het vervreembare deel was. Door de verwerping van haar Messias, heeft Israël haar hemelse deel verspeeld en is de gemeente van Christus de ontvanger geworden van deze hemelse beloften (vgl. Matt. 21:43).

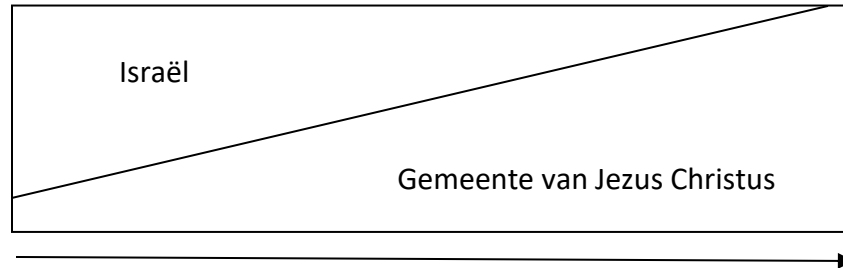
De gemeente van Christus wordt ook een eerstgeboren zoon genoemd (Hebr. 12:22-24). Dit betekent dat christenen als eerstgeboren zonen ook deel hebben aan hemelse en aardse beloften. Aan de overwinnende christen wordt de belofte gegeven om in het millennium *vanuit de hemelen over de aarde* te zullen heersen met Christus (vgl. Openb. 2:26).

Christenen die de wereld, de Satan en het vlees niet hebben overwonnen, zullen dit voorrecht missen en zullen zich in hun roeping beperkt zien tot de hemelse sfeer. In het millennium zal Israël daarom als eerste onder de volkeren heersen op de aarde en overwinnende christenen vanuit de hemelen over de aarde.

Er zijn tegenwoordig weinig christenen die het onderscheid zien tussen het hemelse deel en het aardse deel van het komende koninkrijk. Dit onderscheid is echter nodig om het komende koninkrijk goed te begrijpen. Wanneer we dit onderscheid niet zien tussen het onvervreembare deel en het vervreembare deel van de twee eerstgeboren zonen - Israël en de gemeente, lopen we het gevaar geen toekomst meer voor Israël te zien of de prijs van de roeping van God voor christenen uit het oog te verliezen.

In de gelijkenis van de olijfboom gaf de Heer Israël een nieuwe kans om het koninkrijk van de hemelen aan te nemen. Dit hernieuwde aanbod werd nu niet gegeven op basis van het natuurlijke recht van Israël als eerstgeboren zoon van God, maar door deel te krijgen aan de *“ene nieuwe mens in Christus”* (Ef. 2:15).

De geschiedenis van dit hernieuwde aanbod wordt beschreven in het boek Handelingen, dat als een overgangsboek moet worden gezien. We kunnen Gods handelen met Israël en de Gemeente van Jezus Christus in het boek Handelingen, als volgt voorstellen:

Gods handelen met Zijn Gemeente begint heel beperkt, maar wordt groter naarmate de voortgang in het boek. Gods handelen met Israël wordt anderzijds steeds minder, omdat de vijgenboom in Lukas 13:6-9 geen vrucht bleek te dragen ondanks de “*mest van de wijngaardenier*.” De Joden bleven zich verzetten tegen de prediking “*dat Jezus de Christus is*” (Hand. 18:5) en Paulus besloot “*voortaan zich tot de heidenen te wenden*” (Hand. 18:6).

Het hernieuwde aanbod aan Israël bleef evenwel openstaan tot het einde van het boek Handelingen (± 62 A.D.), waarna het aanbod van het koninkrijk van de hemelen volledig was overgegaan naar de heidenen.

Samenvatting

Het Nieuwe Testament is niet te begrijpen zonder kennis van

- 1) het *aanbod* van het koninkrijk van de hemelen *aan Israël*, en
- 2) het *hernieuwde aanbod* van het koninkrijk van de hemelen *aan Israël*, en
- 3) het *aanbod* van het koninkrijk van de hemelen *aan de Gemeente*.

Het volbrachte werk van de Here Jezus op Golgotha heeft niet alleen met eeuwige redding, maar ook met het koninkrijk van de hemelen te maken. Het was het komende koninkrijk, het Messiaanse koninkrijk, waarop de blik van onze Heer was gericht. Het einddoel van het geloof van christenen (1 Petr. 1:9), heeft te maken met het deel krijgen aan de hemelse heerschappij in de hemelen in het komende Messiaanse tijdperk (vgl. Openb. 2:26). Alle beloften aan de overwinnaars in Openbaring 2 en 3 hebben hiermee te maken, want al deze beloften zijn Messiaans. Onze geestelijke wedloop richt zich op het aanbod van het koninkrijk van de hemelen. De gelijkenissen van het koninkrijk van de hemelen in de evangeliën hebben ook met dit aanbod te maken, eerst aan Israël en later aan de Gemeente van Jezus Christus. Deze gelijkenissen beschrijven zaken rond dit aanbod en de voorwaarden om deel te krijgen aan deze heerschappij.

Het koninkrijk van de hemelen is het centrale thema van het Nieuwe Testament en verdient onze bijzondere aandacht.

Studievragen

1. Waar wordt in de Bijbel de gelijkenis van de olijfboom genoemd?
2. Waar staat de olijfboom voor? Hoe weet je dat?
3. Wat was het aanbod van het koninkrijk van de hemelen?
4. Waarin verschilt dit aanbod van het hernieuwde aanbod?
5. Waarom is de Handelingen van de Apostelen een overgangsboek?
6. Lees dit boek nog eens in het geheel.
7. Is je visie op het boek hierdoor anders geworden?